

Tijdens de bijeenkomst te Harmelen op 30 november j.l., waar de minister van Binnenlandse Zaken met vertegenwoordigers van achttien gemeenten sprak over gemeentelijke herindeling van het westelijk weidegebied, maakte burgemeester J. Van Wijk van Kamerik en Zegveld volgens een verslaggever de opmerking: "Voor de derde keer in drie jaar wordt Kamerik nu geconfronteerd met plannen tot grenswijziging. Tot nu toe is slechts een dik dossier en veel onzekerheid overgebleven". Het zal ongetwijfeld waar zijn, dat de gelanceerde plannen tot herindeling onzekerheden teweeg brengen en dossiers doen zwellen.

Maar misschien kan de wijze van aanpak en uitvoering van de in het verleden ter tafel gebrachte plannen omtrent opheffing en samenvoeging van gemeenten, de huidige belanghebbenden eniger mate tot troost zijn.

In de periode tussen de staatkundige omwenteling in 1795 en het herstel van de onafhankelijkheid in 1813 is veel aandacht besteed aan wat men nu noemt de gemeentelijke herindeling.

In een betrekkelijk kort tijdsbestek heeft men toen, als ware het niet meer dan een experiment, verschillende combinaties na elkaar tot stand gebracht. Het uiteindelijke resultaat was slechts wanorde, mede vanwege het onophoudelijk veranderen van voorschriften en tal van andere zaken.

Na het herstel van de onafhankelijkheid gingen dan ook de toen nog maar kort in werking zijnde grootse concentraties van gemeenten ter ziele. Dit geschiedde overigens in de wetenschap, dat in het nieuwe bestel voor de kleintjes geen plaats meer was.

In 1828 ontving Gedeputeerde Staten van Utrecht van hogerhand opdracht na te gaan in hoeverre gemeenten met minder dan 400 inwoners voor samenvoegingen in aanmerking zouden kunnen komen. Ook de meningen van de betreffende gemeentebesturen zouden gehoord moeten worden met dien verstande echter, dat de onwillige besturen de uitvoering van de plannen niet zouden kunnen beletten.

Een jaar later reeds waren G.S. met hun plan gereed: het aantal Utrechtse gemeenten was van 86 op 56 gebracht. Opmerkelijk was de overeenkomst met de van 1798 tot 1801 van kracht geweest zijnde indeling. Voor mislukking, zoals in genoemde periode, behoefde echter niet gevreesd te worden, gezien de gewijzigde gemeenteadministratie en de verminderde invloed van de ambachtsheer op het dorpsbestuur,

De plannen geraakten evenwel op de achtergrond, wellicht als gevolg van de moeilijkheden in België.

De voorbereidingen tot de Gemeentewet alsmede het streven naar een minder kosten vergend gemeentelijk bestuursapparaat brachten een en ander toch weer in de ambtelijke molen. Het K.B. van 14 februari 1846, no. 8, verschaftte enige "nadere bepalingen omtrent de vereeniging of indeeling van gemeenten", b.v.

- 1e . . . zal voor het gevolg de toestemming der respectieve plaatselijke besturen, niet meer als een vereischte worden gevorderd;
- 2e desniettemin zal alvorens tot zoodanige vereeniging of indeeling worden besloten, het gevoelen der belangstellende gemeenteraden behooren te worden ingewonnen, die zich vooraf een zeker getal grondeigenaars in de gemeente, ingezetenen der provincie zijnde, buiten den gemeenteraad, zullen toevoegen om kennis van de zaak te nemen " Zo nodig zou het oordeel van de ambachtsheer worden gevraagd.

De in 1828 gemaakte plannen kwamen nog wel ter tafel, maar ze werden spoedig verdrongen door andere voorstellen en richtlijnen. De in eerste instantie bij deze aangelegenheid betrokken autoriteiten, t.w. de Minister, de Gouverneur van de Koning en Gedeputeerde Staten, huldigden echter standpunten die nog al van elkaar afweken. Er werd meer geschoven en geschreven dan vastgesteld. Ten leste waren het de gemeentebesturen, die zo weinig voor de plannen voelden, dat er uiteindelijk niet veel was overgebleven van de oorspronkelijke bedoelingen.

De wet van 1857, die de opheffing en samenvoeging van enkele kleine gemeenten regelde, voorzag in slechts vanzelfsprekende samenvoegingen. Schaalvergroting van enige betekenis was niet haalbaar gebleken, ondanks alle neigingen en argumenten daartoe ten spijt.

In later tijd zijn slechts incidenteel gemeenten opgeheven en samengevoegd.

Minister Beernink heeft dus, zijn oog richtend op de toekomst, het verleden laten herleven.

N.B. Een artikel onder de titel: Geschiedenis van de gemeentegrenzen in de Provincie Utrecht van 1795 tot 1940 van de hand van W.A.G. Perks is opgenomen in de Provinciale Almanak voor Utrecht 1962.

In het verslag over het jaar 1962, gedaan door Ged. Staten aan Provinciale Staten van Zuid-Holland, is een studie van Drs. J.L. van der Gouw opgenomen onder de titel: Korte geschiedenis van de grenzen van de provincie Zuid-Holland.

WOERDEN, OUD EN NIEUW.

Muziek op den toren.

De overgang van het oud in 't nieuw is reeds weer gepasseerd, onder de gierende vlagen van regens en wind, die intusschen de intimiteit van den oudejaarsavond, gezellig-onder elkaar, nog verhoogde. De drukte aan het station bewees ook, dat velen dezen avond bij familie of kennissen buiten de stad doorbrachten. In ons stedeke was voor een aardige verrassing gezorgd, nauwelijks had de klok met twaalf indrukwekkende slagen plechtig 1925 aangekondigd, of er klonk met machtig kopergeluid van den torentrans het oude, doch nog altijd even schoon "Uren, dagen, maanden, jaren, vliegen als een schaduw heen". Velen werden door dit, waarlijk prachtig gekozen moment uit hun huizen gelokt en verzamelden zich op het marktplein om naar deze zoo bekende tonen te luisteren. De lichten op den toren gaven een fantastisch schouwspel. Het was het Woerdensch Muziekgezelschap "Excelsior" dat ons op deze muziek vergastte.

Nadat er twee coupletten van het bovenaangehaalde lied waren gespeeld, hoorden wij nog Valerius Gedenkklink, waarna een nieuw jaar was ingetreden. Op waarlijk treffende wijze heeft dit muziekgezelschap voor onze stad 1925 ingeluid. Een woord van waardering is zeker niet misplaatst. Jammer dat de ernstige stemming van het oogenblik eenigszins werd gebroken door luidruchtige groepjes, die op minder-treffende wijze zongen (?) dat men de moed er maar in moest houden.

De nieuwjaarsdag gaf geen buitengewone drukte in de stad, ook al tengevolge van het slechte weer.

Overgenomen uit:

Woerdensch Weekblad, 2e jaargang nr. 1, 3 januari 1925.

P.

50 JAAR HBS

Juist voor het ter perse gaan van Heemtijdinghen verscheen in de serie "Stichts-Hollandse Bijdragen":

50 JAAR HBS IN WOERDEN (F.A. MINKEMASCHOOL)

samengesteld door Dr. C.J. van Doorn.

Hoewel wij nog uitvoeriger op deze uitgave zullen terugkomen, delen wij U mede, dat dit boek voor leden tegen betaling van fl. 7,- + porti (niet leden fl. 10,-) verkrijgbaar bij L.C.I.M. Peters, Lindenlaan 72, Woerden.